

б) у вузькому розумінні реклама – це конгломерат знаків і позначень, на основі яких демонструються докорінні прояви (продукт, послуга) у сфері вербальних і невербальних комунікативних зв'язків [8].

На наш погляд, поняття реклами повинно розкривати вид діяльності, що має системний характер і спрямований на задоволення потреб населення у товарах, послугах та ідеях, має встановлений зв'язок між споживачами і продавцями. Свого роду, саме рекламна діяльність є самостійною, професійною діяльністю підприємницьких осіб з метою отримання прибутку в межах, передбачених чинним законодавством. Тому вважаємо, що поняття «реклама» повинне містити більш ґрунтовно розширення його значення для більшого розуміння мас.

Список використаних джерел

1. Статистика URL: <http://vrk.org.ua/ad-market/> (дата звернення 28.09.2019 року).
2. Закон України «Про рекламу»: від 06.06.1996 р. № 270/96-ВР. ВВР України. 1996. № 39. Ст. 181.
3. Копылов В. А. Информационное право: учеб. Пособие. Москва: Юристъ, 1997. 472 с.
4. Кузнецова З. В. Управління у сфері рекламної діяльності: організаційно-правовий аспект: дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2003. 192 с.
5. Васильєва Л. А. Соціально-філософська концептуалізація реклами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії». Харків, 2005. 18 с.

*Петак Н.Б.
студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету;
Науковий керівник: к.ю.н., доцент
кафедри цивільного права і процесу ТНЕУ
Бутрин-Бока Н.С.*

ДОГОВІР ДАРУВАННЯ: ВІДМЕЖУВАННЯ ЙОГО ВІД ІНШИХ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ

Базовим правовим положенням всієї конструкції нормативно-правових актів держави, що регулюють правові основи здійснення дарування є ст. 41 Конституції України, відповідно до якої кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Звідси, очевидно, впливає і право особи на безоплатну передачу належної їй власності іншій особі. Його конкретизовано і унормовано в Цивільному кодексі України, де законодавець відповідним питанням присвятив окрему главу.

«За договором дарування одна сторона (дарувальник) безоплатно передає або зобов'язується передати іншій стороні (обдаровуваному) річ у власність або майнове право вимоги до себе або до третьої особи, або звільняє або зобов'язується звільнити її від майнового обов'язку перед собою або перед третьою особою»[1,с.337]. Отже, момент укладення договору дарування не пов'язаний з моментом фактичного передання майна. Ця

особливість договору має істотне значення та повинна змусити потенційних дарувальників сумлінніше ставитися до зазначеної у договорі дарування обіцянки передати обдаровуваному дарунок у майбутньому через певний строк чи у певний термін або у разі настання відкладальної обставини.

Договір дарування є реальним, крім такого виду як договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, так як права та обов'язки виникають з моменту прийняття дарунка обдаровуваним, безвідплатним – немає зустрічного задоволення з боку обдаровуваного.

Предметом договору дарування може бути будь-яке майно (як індивідуально визначені речі, так і речі, визначені родовими ознаками), не вилучене з товарообороту і яке може бути у власності особи, якій воно дарується [2]. Згідно ст. 718 ЦКУ дарунком можуть бути рухомі речі, в тому числі гроші та цінні папери, а також нерухомі речі. Дарунком можуть бути також майнові права, якими уже володіє дарувальник, або які можуть виникнути в майбутньому. Щодо нерухомого майна існують певні вимоги, воно підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню та державній реєстрації. Також предметом договору дарування можуть бути майнові права. Останні можуть мати зобов'язальну і речову природу. Речові правовідносини відрізняються від зобов'язальних своїм об'єктом, на який спрямована діяльність суб'єктів.

Договір дарування за своєю правовою природою є одностороннім, виходячи з наступних міркувань. Відповідно до ч. 2 ст. 626 ЦКУ, договір вважається одностороннім, якщо на одну сторону покладено лише обов'язок, а інша має лише право вимоги, без виникнення [3]. Дарування прав вимоги до третіх осіб теж має певні особливості. У разі вчинення такого дарування дарувальник фактично уступає належне йому право вимоги до боржника. Реалізувавши подароване право, обдарований збагатиться за рахунок дарувальника. Однак у такому випадку важливо брати до уваги норми глави 47 ЦКУ. При даруванні прав вимоги до третіх осіб обдарований щодо них набуває прав кредитора. Тобто, проходить заміна сторони в зобов'язанні через дарування – уступку права вимоги. Керуючись ст. 516 ЦКУ, заміна кредитора у зобов'язанні відбувається без згоди боржника, якщо інше не визначено договором або законом. Отже, необхідність одержання згоди боржника, право вимоги до якого дарується, є обмеженням можливості дарувальника подарувати таке право будь-кому.

Основною ознакою, а також і особливістю за якою договір дарування відмежовується від інших цивільно-правових договорів, спрямованих на передання права власності, є вище згадана безвідплатність, адже його правова мета полягає у передачі власником свого майна у власність іншої особи без отримання взаємної винагороди, а тому дарувальник не може вимагати від обдаровуваної особи зустрічних дій майнового характеру. Проте окремо необхідно зупинитися на відмінностях договору дарування від договору ренти. Відповідно до ч. 2 ст. 734 ЦКУ, якщо договором ренти встановлено, що одержувач ренти передає майно у власність платника ренти безоплатно, до відносин сторін щодо передання майна застосовуються положення про договір дарування. Однак у такому випадку договір ренти по своїй суті не стає договором дарування. У договорі ренти "безвідплатність" при відчуженні майна означає відсутність зустрічного задоволення з боку

платника ренти лише у момент передання йому майна. Виконання договору ренти обумовлює отримання одержувачем ренти зустрічного майнового задоволення у вигляді ренти, що йому сплачується, й означає, на відміну від дарування, відплатність цього договору. Від договору позики договір дарування відрізняється тим, що річ, яка є його предметом, передається у власність, а не в тимчасове користування, як при позичці. Крім того, предметом дарування може виступати не тільки річ, але і майнове право. На відміну від заповіту - односторонньої угоди по розпорядженню майном на випадок смерті - дарування є договором, тобто двосторонньою угодою, а тому може мати місце лише при житті дарувальника. Позика і зберігання зовні нагадують дарування, оскільки речі (гроші) передаються у власність позичальника чи охоронця без будь-якої плати. Але з договору дарування зобов'язання або взагалі не виникає (більшість реальних договорів дарування), або кредитором у цьому зобов'язанні виступає одержувач майна (консенсуальні договори дарування). Тоді як у договорах позики і схову одержувачі майна (позикодавець і охоронець) є боржниками, зобов'язаними повернути замість отриманих раніше речей те саме майно або рівну кількість речей того ж роду і якості. Отже, враховуючи тлумачення норм національного законодавства та проаналізувавши думки науковців, доходимо висновку, що в системі цивільно правових договорів договір дарування виділяється в окремий тип договірних зобов'язань завдяки наявності таких характерних ознак.

По-перше, основна кваліфікуючі ознака договору дарування, що відрізняє його від переважної більшості цивільно-правових договорів, полягає в його безоплатності. По-друге, ознакою дарування є збільшення майна обдарованого. Обсяг майна обдарованого збільшується шляхом передачі йому дарувальників речі або майнового права або звільнення його від обов'язку. В останньому випадку зменшується частина майна обдарованого, що становить його пасиви, що рівносильне збільшенню активів останнього. Дана ознака дозволяє відрізнити договір дарування від інших договорів, що не передбачають, так само як і при даруванні, зустрічного надання. По-третє, неодмінною ознакою договору дарування є згода обдарованого на отримання дару.

Список використаних джерел

1. Панченко М. Цивільне право України: навч. посібник 2-ге вид., Київ: Знання, 2006., 583 с.
2. Домбругова А. Правове регулювання відносин за договором дарування. *Справочник економіста*. 2005. №11. С.55-58.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. *БД Україна*, № 40-44, 2003, ст. 356.